

SZEGEDI

ÜNNEPI HETEK

A centenáriumi ipari vásár és kiállítás megnyitója a Marx téren.
XIII. Pedagógiai Nyári Egyetem előadásai a Biológiai Kutatóközpontban délelőtt 9 órától.
 Művészet és otthon 1976. Kiállítás a Gulácsy Lajos-teremben, augusztus 19-ig.
 Kiss Sándor szobrászművész kiállítása a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában, augusztus 29-ig.
 Kass János grafikusművész kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, július 25-ig.
 Hegyi Flórián népi fafaragó kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, július 25-ig.
 Száz év Szeged zenei életéből. Kiállítás a Somo-gyi-könyvtárban, augusztus 20-ig.
 A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai.

Ma nyílik a Centenáriumi Szegedi Ipari Vásár

Sajtótájékoztató a városi tanácsházán

A szegedi városi tanácsházán tegnap, csütörtökön délelőtt tartották meg a Centenáriumi Szegedi Ipari Vásár sajtótájékoztatóját. Ezen ott voltak Csongrád megye és Szeged párt- és tanácsi vezetői, belgrádi nagykövetségünk képviselője, a szabadkai vásárigazgatóság vezetői, kereskedelmi és ipari vállalatok vezetői.

A jegyző és magyar újságírókat dr. Csikós Ferenc, a szegedi városi tanács vb titkára, az ipari vásár igazgató tanácsának elnöke tájékoztatta a ma nyíló centenáriumi vásárról.

Elmondta többek között, hogy a Marx téren kialakított vásárvárost az elmúlt esztendőben tovább bővítették, s jelenleg 20 ezer négyzetméter kiállítási terület áll rendelkezésre, amelyből a fedett rész 7400 négyzetméter. Nagy volt az érdeklődés a vásár iránt, sok jelentkezőnek már nem tudtak lehetőséget adni a bemutatkozásra. A vásár elsősorban Dél-Alföld gazdasági arculatát reprezentálja, de a szegedi kiállítás országos jellegű, hiszen a fővárosból 73 kiállító, a megyéből pedig 177 ipari, mezőgazdasági és kereskedelmi vállalat vesz részt rajta. A nemzetközi jelleget 79 jugoszláv cég megjelenése mutatja, de első ízben bemutatkozik Szeged finnországi testvérvárosa, Turku is, tablóképpel és két cég termékével.

A Szegedi Ipari Vásáron tehát 329 magyar és jugoszláv vállalat ad találkozót üzletfeleinek, a felhasználóknak, a kereskedőknek, és mutatja be áruit közvetlenül is a fogyasztóknak. A szegedi vásár eddig a termelők, a kereskedők és a fogyasztók jelentős fóruma volt és marad is. Megtudtuk, hogy a kiállítás iránt jelentősen megnőtt az országos nagyvállalatok érdeklődése. Ismert és legújabb termékeivel jelentkeznek a Hajdúsági Iparművek, a Péti Nitrogénművek, a Tiszamenti Vegyipari kombinát, a Videoton, a Csepel Művek több gyára, az Egyesült Vegyiművek, a Budapesti Bútoripari Vállalat, az Autófény Ipari Szövetkezet és mások. A környezetiünkben levő ismert vállalatok közül bemutatja termékeit a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat, a Szegedi Ruhagyár, amely tegnap este termékbemutatót tartott, a Tisza Bútoripari Vállalat, a Metripond Mérleggyár, a HÖDGEP, az Alföldi Porcelángyár, a Taurus Gumigyár, s a szegedi élelmiszeripari vállalatok reprezentánsai: a húsupar, a paprikafeldolgozó és a konzervgyár. Valószínű, nagy érdeklődés kíséri majd az állami gazdaságok termékbemutatóját, az AGROKER által fölvonultatott kisgépeket és a háztáji gazdaságok egyéb segítőit.

A vásár időszakában több rendezvény várja a látogatókat, számos vállalat vevőszolgálatot, szaktanácsadást

biztosít. A vásári belépők is újszerűek, a száz esztendővel ezelőtti kiállítás díszes oklevélét reprodukálták levelezőlap nagyságúra, melynek keskeny széle letéphető, s a közönségdíjak szavazására is szolgál, a lapot pedig föl lehet használni képeslap gyanánt. A centenáriumi vásárról már megjelent egy könyvecske, amely ismerteti a száz esztendő kiállításainak történetét és katalógusként is szolgál.

Hagyomány már, hogy a Kiváló Áruk Fóruma a Szegedi Ipari Vásárra külön pályázatot hirdet a legjobb termékek minősítésére. Ez alkalommal 460 áruféleséget bíráltak el, s 50 vállalat 26

terméke nyerte el újból, vagy első ízben a kiváló áru címet. A kiváló áruk között találhatjuk a szegedi konzervgyár halászlékonzervjét, a paprikafeldolgozó hat termékét, köztük a szegedi halászlékokat, a Delikat-8 ételízest, a Rekord gulyáslevesport, a tyúkpörköltet, a marhahúsroládot és a csemegepaprika 5 dekagrammos csomagját, a Medikémia Vegyipari Szövetkezet autóápolási cikkeit, az Alföldi Porcelángyár étkezleteit és a szegedi ruhagyár leniszter alapanyagú férfiöltönyét. Az ipari vásár ma nyitja meg kapuit, és a díjakat is ma adják át a kiállítóknak.

Lucifer: Lukács Sándor

A tévénezők hatalmas táborba Lukács Sándort rejtették „intrikus szerepben” láthatta. Amikor kiderült, hogy ő lesz Lucifer, helyeslően bólintottunk: talán elképzeltük fekete ruhában, csötén villogó szemmel, cselszövő mozdulatokkal — ördögnek. Aztán megtartották az első kosztümös próbát a téren. Lucifer patyolatfehérben jelent meg a színpadon, egyszer együttérzően átkarolta Ádámot, másszor barátságosan a kezét nyújtotta neki, vagy fáradt-sajnálkozóan a vállára hajtotta a fejét. És szinte gesztustalanul, az ördögalkotás hoz tapadt pózokat mindenkor mellőzve, különös szuggesztivitással közölte velünk Madách mélyértelmű gondolatait. Segítették-e korábbi színészi tapasztalatok Lukács Sándort ebben a hagyományostól eltérő szerepformálásban?

— Egyik legkedvesebb szerepem a Szent Johanna inkvizitor. Ha felsorolja az összes jelzőket, amelyekkel egy inkvizitort általában jellemezhetünk, egészen biztos, hogy kimarad közülük: humánus. Az én inkvizitorom pedig az volt, racionálisan gondolkodó, az ellenfél világát is érteni képes, nagyon is emberies alak. Sokszor gondolok erre a szerepre, most, hogy pillanatonként döntenem kell, milyen legyen Lucifer, az ellenlélek angyal.

— A vigszínházi előadást is Szinetár Miklós rendezte. Eredetileg azt kívántam, hogy a szegedi szereplést?

— Igen. A Szent Johanna bemutatója után kért fel, „visszaszíná” egy-egy tagjátsszam Lucifert. Harmadszor vagyok Szegeden, de a téren csak néző voltam eddig, úgyhogy nem nagyon tudtam, mi mindent kívánok a mozgást.

ez a hatalmas színpad. Meg kell mondanom, nagyon zavar, hogy ilyen tömegben kell dolgoznom. Nehéz koncentrálni, amikor a statiszták hada éppen átöltözik mögöttem és a tornyok visszahangozzák a zajt, vagy egy bensőséges, csendes pillanatban nevetgélést hallok a lépcsők aljáról. Remélem, a fegyelem szilárdul majd az előadásra. A másik gondomat részben szintén a színpad teremtette. Ahogy azt már Kárpáti Aurél megírta hajdan, Lucifer valóban passzívabb szerepre kényszerül a dráma második részében. Ekkora terepen ezt át-hidalni, a jelenlétét hangsúlyozni: a színész igazi próbája.

— Láttam a színházi próbákon, hogy gyakran szinte „visszaszíná” egy-egy tagjátsszam Lucifert. Harmadszor vagyok Szegeden, de a téren csak néző voltam eddig, úgyhogy nem nagyon tudtam, mi mindent kívánok a mozgást.

Felsenstein útjain

A szerda esti, első nagyszínpadi próba után kissé álmatlanul de barátságosan, szívvelyesen fogadott Oberfrank Géza, a Nabucco karmestere. Az Apáthy kollégiumi szobájából lesétáltunk a nézőterre; stílszerű környezetben (nappali világosságánál szemlélve a színpadra ereszkedő hatalmas lépcsősorokat) beszélgethettünk. Mindenekelőtt arról, hogy 1969-ben karigazgató volt itt a Benzi-dirigálta Carmenben. Akkor a kórusral foglalkozott, azóta viszont koncertműsorban lépett pódiumra a szegedi szimfonikusokkal, néhány hete pedig, az operai találkozózn, fővárosi vendégművészekkel, emlékezetes Manon Lescaut-előadást vezényelt a színházban.

— Milyen benyomásai maradtak a szegedi zenekarról?

— Kedvesek, tehetségesek, jól felkészült együttes, s tapasztalataim szerint inkább az operajátzás az erős oldaluk. A Nabuccóhoz, per sze vendégjátékosok is beülnek az orchesterbe, tehát nem teljesen a szegedi zenekart hallja a közönség. A térvizonyok sajátosságaiból következően az első próbán magam sem alkothattam tisztá hangzárkókat, erre csupán a vezérlopuatnál nyílik lehetőség, de az ott ülők megnyugtattak, nem lesz probléma. Mindenesetre annyit mondhatok, más szabadtéri koncertjeimhez hasonlóan, az első próba sokkal jobban sikerült, mint gondoltam volna. A Carmen

A karmester és fordító. Oberfrank Géza

kóruselőkészületeinél külön gondot okozott, hogy francia nyelven kellett megtanítani, most viszont arra figyelünk, hogy a magyarul éneklő kórus szövegeit az olaszoshoz igazítsuk, mivel a szólisták Verdi anyanyelvén, eredeti szöveget dalolnak.

— Ismeretes, hogy a fiatal karmestert jóideje azért nélkülözte operai és hangversenyéletünk, mert a berlini Komische Oper főzeneigazgatójaként Felsenstein mellett dolgozott. Most jött le a három éves szerződése. Felsenstein halála mennyiben módosítja pályáját, elképzeléseit?

— Úgy kerültem hozzá, hogy karmestert keresték a Hány János bemutatójához, s a Berlinben tanuló Kodály Zoltánné ajánlott neki. A közös munka első pillanataitól éreztem, hogy friss, korszerű szemlélete lényegében ugyanazokká a momentumokkal hadakozik, melyeknek jelenléte az operajátzásban erősen leszűkíti a művek hatását, merev sémákba torlaszolja, s engem is gondolkodásra készítettek, miként újíthatóak meg. Felsenstein — az alapelveit tekintve — talán az egyetlen járható utat mutatta meg afelé, hogy az operát kiemeljük muzeális tradícióiból, s minél szélesebb tömegeknek tegyük érthetővé, teljesebb szépségükben, komplexitásukban fölmutatva. Olyanoknak is, akiket mondjuk nem bűvölnek el a statikus, mozgás- és akcióképtelen hangfenoménok, mert az opera nagyon összetett műfaj. S jöhetnek nagyon fontosak az énekesi adottságok, mégsem csupán azokból áll össze egy-egy előadás. Nem mondom, hogy Felsenstein mindig el is érte, amit akart, de olyan

intenzíven, oly gazdag fantáziával nyúlt a darabokhoz, hogy új, ismeretlen ére-nyeit pompáztatta elő számunkra a próbákon. Verdit, Mozartot, sőt még a Háryt is fölfedezte nekünk — a remekművek fölmérhetetlen gazdagságában. Az utolsó rendezéseinek, a Carmennek, a Hárynak és a Figaro házasságának előadásaihoz a jövő évadban vendégkarmesterként is vissza-visszajárok majd Berlinbe. Idehaza pedig, az operaházi elfoglaltságom mellett, a Budapesti MÁV Szimfonikusoknál dolgozom.

— A Nabucco színpadján fordítói minőségében is szerepel. Hobby ez, vagy több annál?

— Felsensteinhez is azért utaztam, mert mindig hinni akartam a színpadi szituációkban, pontosabban, zavartak az operaszínpadokon gyakori dramaturgiai képtelenségek. Ha karmesterként nem érzem át a muzsika tökéletes élményéhez a látnivalóak hitelét, nehezen tudom meggyőzni a hallgatóimat. Ilyen megfontolásokból, már főiskolás éveimben javítottam a librettókat, majd a diplomavizsgára énekes kollégáimnak lefordítottam a Nürnbergi mesterdalnokok harmadik felvonásának szövegét. Ez a részlet megye tudtommal az új szegedi filmharmoniai évadban is, s a dolog érdekessége, hogy annak idején nem tudtam meggyőzni Gyimesi Kálmánt, énekelje el Beckmesert, most pedig ő lesz az a szegedi koncerten, tehát másfél évtizeddel később találkozok először a szereppel. Visszatérve erre a fordításomra, évek múltán elővettem, s jót derültem magamon, már nem tudtam elfogadni. Az Operaházban először a Falstaffhoz Lányi Viktor fordítását igazítottuk át Blum Tamással, Ferencsik János és Miko András elfogadta — a darabot vezényeltem is —, akkor került a nevem először a plakátokra, mint fordítóé. Dolgoztam a Traviata szövegén is, az első igazi, teljes librettó-fordításom azonban éppen a Nabucco, amit dirigáltam is. Ezt követte a Don Juan, a Jenufa, néhány kiegészítés az új Borisz Godunovhoz, és néhány felkérésre — mint például a rádióknak Schubertet — küldtem fordításokat.

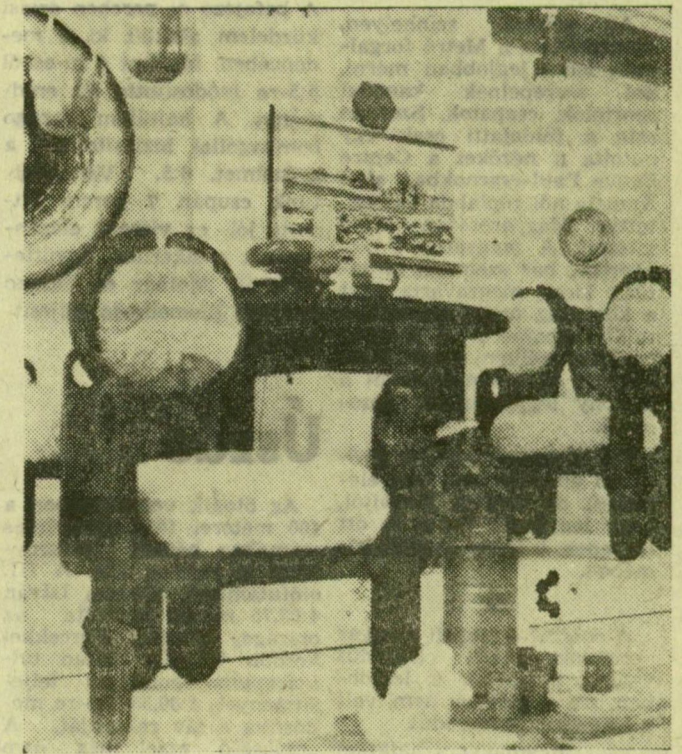
A szegedi Nabucco kórusai tehát Oberfrank Géza magyar szövegével hangzanak föl a Dóm téren (mert a szólisták olaszul énekelnek), amikor ő maga először áll a hiteles nézőter elé, s először hajol meg ennyi ember előtt, a rivaldák fényzuhatagában.

Nikolényi István

Művészet és otthon

Az ünnepi hetek idején szinte hagyomány már, hogy a Képcsarnok Gulácsy Lajos-teremben képző- és iparművészeink otthon formáló alkotásait mutatják be. A tegnap óta látható, szépen rendezett kamarakiállítás az alkotók legújabb, a modern otthonnak jellegzetességet adó tárgyait mutatják be.

Láthatók a kiállításban kárpított ülgarnitúrák, népművészet ihlette bútordarabok, lakást díszítő kerámiák, textilek, üvegtárgyak, kisplasztikai alkotások, dísztárgyak. Külön figyelemre méltó és dicséretes, hogy a megrendezett enteriőrök kiegészítő festményeit szegedi és vásárhelyi művészek — Csikós András, Dér István, Fejér Csaba, Novák András, Cs. Pataj Mihály, Pataki Ferenc, Zombori László, Zoltáni István — készítették.

Ács S. Sándor felvétele